

Sociaal kapitaal, arbeidsmarkt en productiviteit

73^e Dies Natalis – Vereniging Surinaams Bedrijfsleven

28 maart 2023

Prof. dr. Wolter Hassink – Utrecht University

Achtergrond

- Hoogleraar Toegepaste Econometrie
- Toepassingsgebieden van mijn onderzoek: arbeid, woningmarkt, gezondheid
- Regelmatig gepubliceerd in internationale wetenschappelijke toptijdschriften
- Regelmatig bijdragen over beleids-issues

Achtergrond presentatie

- Ik heb geen onderzoek gedaan naar economie in Suriname -> mij past bescheidenheid
- Ik kan u wel een spiegel voorhouden
- Gebaseerd op eigen empirisch onderzoek
- Is eerder deels gepresenteerd bij werkgeversorganisatie VNO/NCW in Den Haag

Achtergrond presentatie

- Economie: conjunctuur (wisselkoers, werkloosheid, inflatie) versus economische structuur
- Deze presentatie: economische structuur

Startpunt presentatie

- Loyaliteit van werknemers, sociale cohesie, sociale interacties, sociaal kapitaal
- Vraag: Wat zijn de implicaties hiervan voor het bedrijfsleven en voor de arbeidsmarkt?

Citaat

Want Nederland kenmerkt zich juist door heel veel samenwerking, toch dicht bij elkaar zitten en elkaar af en toe de hand uitsteken, en elkaar helpen en proberen samen het land tot iets te maken dat super is.”

Hans de Boer, Het Buitenhof, 21 oktober 2018
(overleden: 18 januari 2021)

Met andere woorden...

- Betaalde arbeid – of het hebben van werk – kan een essentiële bijdrage leveren aan de sociale structuur van de Nederlandse samenleving.

Instituties: formele instituties

- Rule of law
- Property rights
- Accountability: checks and balances

- Toepassingen:
 - Economische transacties zijn vaak gebaseerd op contracten tussen twee partijen
 - Arbeidswetgeving
 - (internationale) erkenning van onderwijsdiploma's

- Hier heb ik het vanavond niet over.

Instituties: informele instituties

- Sociale cohesie
- Sociale interacties (=netwerken)
- Sociaal kapitaal
- Vertrouwen

- Toepassingen:
 - tripartiet overleg: overheid, bedrijfsleven, werknemers
 - Vervolg van deze presentatie

Sociale cohesie wordt belangrijker in Nederland

Trend 1: Toenemende ontzuiling: toenemende
individualisering

Sociale cohesie wordt belangrijker in Nederland

Trend 2: Toenemend belang van sociale media

Sociale cohesie wordt belangrijker in Nederland

Trend 3: Gebruik van internet voor (economische) zoekprocessen

- Digital intermediary service facilitates interactions (and transactions) between two or more sets of users
- brings together persons and organizations, via which goods, services, or information can be exchanged

- No owner of supply

- Goods, services, and information

- Many platforms are profit driven

Sociale cohesie wordt belangrijker in Nederland

Trend 4: Veranderde ruimtelijke interactie: waar
wonen en werken?

Perspectief bedrijven: stimuleren van productiviteit (harder werken van werknemers)

Mechanisme 1: Financiële prikkels aan werknemers + monitoring

Mechanisme 2: loyaliteit van werknemers

case 1

Pluim van de maand: minder verzuim?

pluim van de maand

- niet ziek in afgelopen 3 maanden
- 7 winnaars
- VVV-bon: 75 euro
- winnaar uitgesloten van verdere loterijen

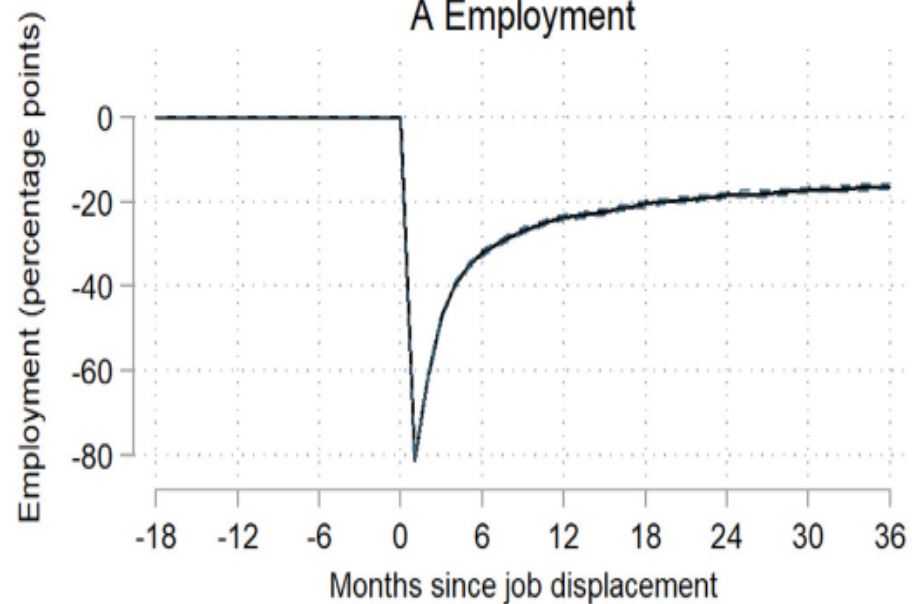
Uitkomst case 1:

werknemers lijken te reageren op positieve financiële prikkels van de loterij: minder ziek

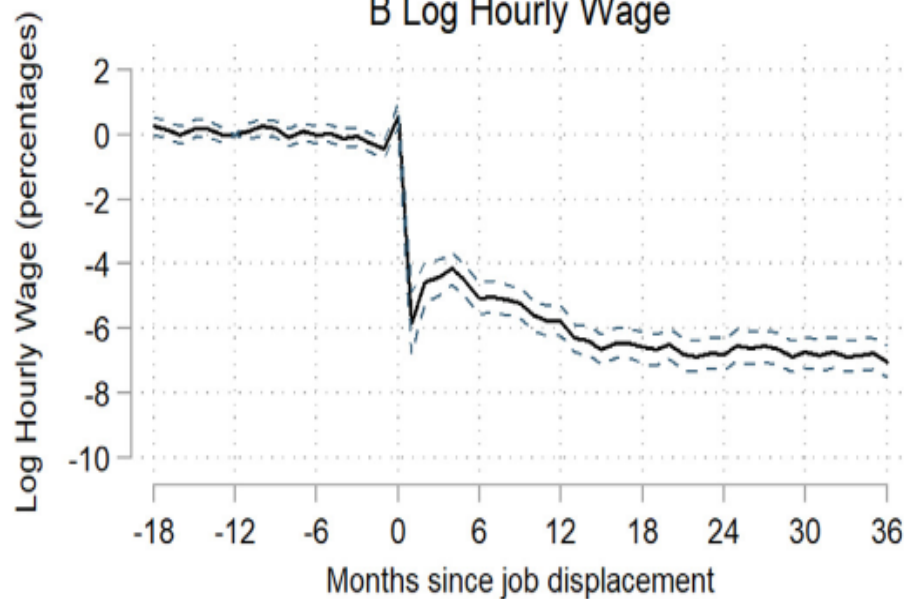
case 2

Wat gebeurt er met werknemers na
ontslag door faillissement?

A Employment

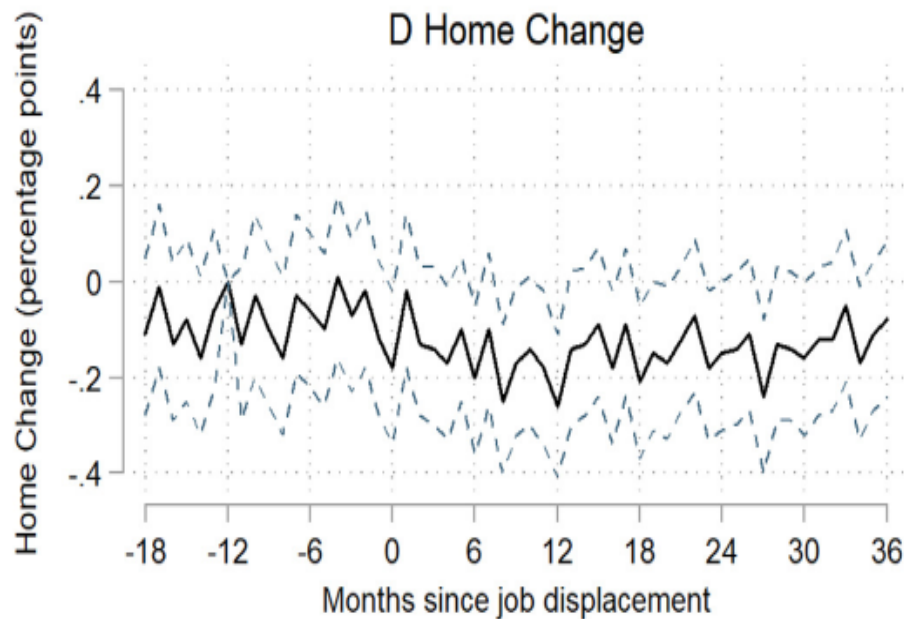
B Log Hourly Wage

C Commuting Distance

D Home Change

Uitkomst case 2:

werknemers met een hoge hypotheekschuld lijken minder sterk te reageren op gedwongen ontslag door faillissement

case 3

Loyaliteit en ziekteverzuim na een schok

Milwaukee (VS)

$$\text{uurloon} = \frac{\text{Jaarloon}}{(\text{werktijd} + \text{reistijd})}$$

Uitkomst van case 3:
loonschok leidt tot minder verzuim

Uitkomst van case 3:
minder loyale werknemers reageren sterker op
loonschok

Sociale cohesie kan negatieve schokken beter opvangen

- Case: rol van partner bij onverwachte ziekte van echtgenote
- Case: alleenstaande, zwangere moeders staan op achterstand na gedwongen ontslag door faillissement (geldt minder voor mannen)

Sociale cohesie kan negatieve schokken beter opvangen

- Case: alleenstaanden zijn vaker ziek en hebben een lagere levensverwachting
- Case: gebruik van verzekeringen is lager bij religieuze groepen

case 4

Sociale netwerken en social well-being in Zuid Afrika

- Land kent een sterke ongelijkheid
- Ongeveer 42 procent van de bevolking heeft een huis met electriciteit, stromend water, electriciteit en sanitair
- Sociaal network: hoeveel dagen per week voelt u zich eenzaam?
- Vergelijk: prince Harry voelde zich vaak ook eenzaam, wel een goed netwerk

Uitkomsten van case 4

- Minder eenzaamheid onder personen in Zuid Afrika leidt tot:
 - grotere kans op werk
 - grotere kans op goede gezondheid
 - grotere kans op goede huisvesting
 - verbetert de social well-being
- Causale effecten + economisch significante effecten

Conclusies

- Informele instituties zijn belangrijk voor arbeidsmarkt
- Loyaliteit van werknemers is belangrijk voor bedrijven om aandacht aan te besteden
- Arbeidsmarktbeleid van bedrijven heeft implicaties voor de gehele arbeidsmarkt: beïnvloedt het vestigingsklimaat van bedrijven (...in Suriname)
- Betaalde arbeid levert belangrijke bijdrage aan sociale structuur
- Sociale cohesie is een belangrijk instrument, niet als uitkomst, maar als middel

Stelling/ vraag 1

- Wat zijn de trends voor wat betreft sociale cohesie in Suriname?

Stelling/ vraag 2

- Zijn werknemers een asset voor bedrijven?

Stelling/ vraag 3

- Wat zijn “good practices” over loyaliteit van werknemers in Suriname?

Stelling/ vraag 4

- Welke Surinaamse bedrijven besteden veel aandacht aan loyaliteit van werknemers?